చీకటి ముసురుకుంటూంది.

నల్లని మేఘాలు వినువీథిని బరువుగా కదులుతున్నాయి.

కొండ ఉపరి భాగంపై చెంచులు పెట్టిన మంటలను ప్రజ్వలింపచేస్తూ గాలి వీస్తూంది.

కీచురాళ్ల అరుపులు శ్రుతిగా నక్కలు పాడుతున్నాయి.

రోడ్డుకు ఇరువైపుల ఉన్న చెట్లు చీకటిని సింగారించుకుని, ప్రేతాత్మలను హారాలుగా ధరించి శివం పూనినట్లు తలలు ఊపుతున్నాయి.

రెడ్డి ఇవేవీ గమనించలేదు.

అతని దృష్టి పదునైన బాకులా చీకటిని చీల్చివేస్తూ ముందుకు సాగింది.

అడుగడుక్కు వెనక్కు వెళ్ళే కాళ్ళను [illegible] దీక్షతో ముందుకు వేస్తున్నాడు.

'నీకు, నాకు పొత్తు కుదర[illegible] ఎగిరిపోవడానికి ఉంకించిన [illegible] కండువాను బలంగా అది[illegible] చుట్టుకున్నాడు.

గాలికి రెపరెపలాడు[illegible] తాకి అనునయి[illegible] మునివేళ్ళ[illegible] [illegible]

మెదిలింది. మాతృ హృదయానికి మాత్రమే అవగతమయ్యే ఆవేదన ఎండి పోయిన ఆమె కళ్ళల్లో [illegible] చేయ సాగింది. [illegible] కన్నీరు మున్నీరుగా ఆమె నేత్రాలలో ప్రవహించింది.

"మావా ...!" ఎలుగెత్తి దీనంగా పిలిచింది మళ్ళీ.

రెడ్డికి ఆమె పిలుపు వినిపించలేదు. ముందుకు పోవడానికి నిరాకరించే మనస్సుతో సత్తువ సన్నగిల్లిన కాళ్లను పరుగెత్తిస్తూ రుద్ధ కంఠంతో రెడ్డిని మరొకసారి పిలిచింది [illegible]

"మావా ...[illegible] [illegible]

రెడ్డి [illegible]

[illegible]

చూశాడు. మాసిన పొత్తిళ్ళలో పాపను ఎదురుచూస్తూ తల్లి ధుణాన అచేతనంగా పడి ఉన్న పాపను చూశాడు. [illegible] ఉవ్వెత్తుగా [illegible] తాటకుట్టు మీద అతని చూపు క్షణకాలం నిలిచింది.

[illegible] పొలం మీదుగా సుడిగాలి లేచింది. రివ్వున వచ్చి తల్లీ బిడ్డలను చుట్టివేసింది.

రెడ్డికి ఇప్పుడు ఇద్దరూ కనిపించడం లేదు.

"వెన్నుమీద ట్యూమర్. ముదర పెట్టారు. నాటువైద్యం చేయించి ప్రాణానికి ముప్పు తెచ్చారు... ఆపరేషన్ చెయ్యాలి."

... ...

"[illegible] వచ్చు!"

... ...

"[illegible] [illegible]గలవా?"

... ...

"నాలుగు వందలు!"

... ...

"డబ్బుకు వెనకాడితే బిడ్డ దక్కదు. పరిస్థితి ప్రమాదకరం."

... ...

"ఉచితంగా గవర్నమెంటు ఆస్పత్రిలో వైద్యం చేస్తారు. పట్నం వెళ్ళండి."

... ...

శిథిలాలయం

"నా బ్లైస్ వేస్ట్ చెయ్యద్దు. వెళ్లండి."

... ...

"లాభంలేదమ్మా! నా కాళ్ళు విడిచి పెట్టు."

... ...

"నర్స్ ... పిల్లను బయటికి పంపేయ్."

సుడిగాలి మధ్య తల్లీ బిడ్డలు గిరగిర తిరిగిపోతున్నారు.

"నా బిడ్డ కన్నాయం సెయ్యకు, మావా. నీ కాళ్లట్టుగుంటాను. డబ్బు కెనకాడకు. వొయిద్దం సేయించు."

... ...

"అది బతుకుతే శాన. నా కింకేం వద్దు ... రెక్కల కష్టం మీద బతుకుదాం."

... ...

"సంటిదాని ముకం సూడు, మావా! ఇది నీ బిడ్డ కాదా? జాల్లేదా? నీ గుండె రాయా?"

... ...

"మూత్తా మూత్తా పాపని సేసేతులా సంపెయ్యకు, మావా! నన్నుసురు పెట్టకు, మావా. నీకు సేతులెత్తి మొక్కుతాను."

....

"అక్కడికి నువ్వు సెప్పిందే మాటా? నా నేపీ కానా? ... నా కన్నోరిచ్చిన బంగారం పొలం కొంటానని అమ్మేసినావ్. గుమ్మరిం చిక్కడ! పాపకి నాను వొయిద్దం సేయిత్తాను. కన్నోడివి నీకు పేగు సేకపోతే, కన్నదాన్ని నాకు ఉండదా? గుమ్మరిం చిక్కడ నా సొమ్ము."

... ...

"ఒగ్గు ... నన్నొగ్గేయ్ ... నా ప్రానాను ... కొట్టు ... సంపెయ్. నన్ను ముక్కలు ముక్కలు సెయ్ ... నీ బలిమిని సూపిం చుకో! ... నా ప్రానంటే దాను. నా కూతురుతోపాటు నానూ ఈ ఆస్పత్రి ముంగిట సత్తాను ... ఒగ్గు ... నన్నొగ్గేయ్, దేవుడో, నన్నొగ్గేయ్."

ఫెళఫెళమంటూ చెట్టు కొమ్మ విరిగింది. "అమ్మో" అన్న ఆక్రందన దిశలు బద్దలు చేసింది.

సుడిగాలి రోడ్డు దిగి పొలాలమీదుగా అదృశ్యమైంది.

క్షుద్ర దేవతల తృప్తికోసం తల నుండి వేరుపడి, కత్తి ఎగిరిన చోటనే మెరుపులా కూలిపోయి, శరీర వ్యాప్తమైన ప్రాణాన్ని కోల్పోతూ, మూక ఉమ్మడిగా మనుష్యులు, దేవతలు చేసే అత్యాచారాలను నిరసిస్తున్నట్టు కొట్టు కుంటున్న మహిషంవలె, రోడ్డుకు అడ్డంగా విరిగి పడిన చెట్టు కొమ్మ

పూనా ఆంధ్ర సంఘం ఆధ్వర్యంలో కుమారి వెన్నిరెడ్డి నిర్మల భరతనాట్య ప్రదర్శనం ఇచ్చింది. స్థానిక నెహ్రూ మెమోరియల్ హాలులో జరిగిన ఈ కార్యక్రమానికి ఆంధ్రులు, ఆంధ్రేతరులు హాజరైనారు. సభకి ఆంధ్ర సంఘం అధ్యక్షులు శ్రీ ఎస్. మోహనరావు పరిచయం చేశారు. ఆంధ్ర సంఘం సభాపతి కుమారి వెన్నిరెడ్డి నిర్మలను సన్మానించారు. ఈ సందర్భంలో 'భావరేఖ' ప్రదర్శించారు.

తెరలుగా వచ్చి తాకే గాలికి రెమ్మలు రెపరెపలాడిస్తూ రోదచేస్తోంది. మల్లి కట్టిన నీలిచీర చీకటిని పుంజుకుని నలుపు దేరి, కొమ్మను సాకుతూ హోమగుండం లోని ధూమంలా పైపైకి లేస్తోంది.

చేతనున్న కర్ర విసిరి కొమ్మ విరిగి పడిన చోటు పరుగున రెడ్డి చేరాడు. ఊపిరి బిగపట్టి, కండలు బిగించి, సత్తువ కూడగట్టుకుని కొమ్మ ఎత్తి పక్కకు తొలగించాడు.

పుట్టినది అది ఒక్కనాడు కూడా తనను నిండుకళ్లతో చూసి అలరించని పసిపాపను, గులాబీ చేయిలో మెడతాడును సవరిస్తూ పాలుకారే రొమ్మును పంటి ఇగుళ్లతో నొక్కి, పొంకంతో బింకంగా చూసే రెండవ రొమ్మును ఇంకోచేత్తో పీడిస్తూ, విడిన పెదాలతో, పాలుకారే బుగ్గలతో, నవ్వే కళ్లతో తనను ఒక్క సారైనా తీయని నొప్పికి గురి చేయని చిన్నారి పాపను, వెలుగు హరించిన కళ్లతో, కృశించి నలుపుదేరిన శరీరంతో, దివికి, భువికి చెందని గాఢ తమోమ యంలో వెన్నుమీద రాచకురుపు బాధను అనుభవించే పసికందును కాపాడ మని, దీర్ఘాయువు ఇవ్వమని మృత్యు దేవతను సాష్టాంగపడి అర్థిస్తున్నట్టు పడి ఉంది మల్లి.

కొమ్మ తాకిడికి నేల కూలినా, ఆమె చేతులు పాపను గుండెలకు అదుముకునే ఉన్నాయి!

ప్రమాదం

మనం ప్రమాదాలు అనుకునేవి ప్రమాదవశాత్తు జరిగిన దుర్ఘటనలు. నిజానికి భగవంతుడు కావాలని కల్పించే ఘటనలే. మనకు ప్రమాదాలు, దేవునికి ప్రమోదాలు.

—కెయిరీ

రెడ్డి మల్లిని సమీపించి భుజాలు పట్టుకుని పక్కకు ఒత్తిగిల్లించాడు.

మల్లి నుదుటి మీద కుంకుమ బొట్టు చెదిరి చెరిగిపోయింది. తలనుండి కారే రక్తం ఆమె నుదుట తిలకమై నిలిచింది!

"మల్లీ! ..." గావుకేక పెట్టాడు రెడ్డి.

మల్లి పలకలేదు.

వెన్నెలలో, కువ్వలూర్పుల సందడిలో, తోటలో మావి నీడన వేలబడి రెడ్డి వేసిన 'ఈల'కు లేడిలా గంతులు వేస్తూ, వెనకచూపులు చూస్తూ, పరుగున వచ్చి అతని బాహుబంధాల్లో దాగిన మల్లి పదే పదే రెడ్డి పిలిచినా పలకలేదు. అతని పిలుపు వినిపించుకోలేదు. కన్ను విప్పి చూడనైనా లేదు. అతనంటే ఇష్టం లేనట్టు ముఖం పక్కకు వాలిపోయింది.

భయంగా పాపను చూశాడు రెడ్డి!

తడి ఆరిన నోరు విప్పి అందని శ్వాసను అందుకునేందుకు పాప ప్రయత్నం చేస్తోంది. తండ్రి తనను తాకడం ఇష్టం లేనట్టు గొంతుకతో వింత శబ్దం చేసింది.

చీకటిని పారదోలే యత్నం చేస్తూ మెరుపు మెరిసింది. మెరుపు చేసే యత్నాన్ని ప్రతిఘటిస్తూ ఉరుము ఉరిమింది.

చీకటి మందం ఎక్కువైంది.

ప్రకృతి శక్తులు విజృంభించి శిథిలంగా మార్చివేసిన బ్రహ్మ సృష్టి ని-పాపను మళ్లీ బాహుబంధాల నుండి నెమ్మదిగా తప్పించి భుజం మీద వేసుకున్నాడు.

గుండెలకు మళ్లీ తల చేరవేసి, నడుము పట్టుకుని పైకి ఎత్తి, పిరుదుల క్రిందగా మోచెయ్యి పోనిచ్చి, మెల్ల మెల్లగా ఆమెను లేవనెత్తి కుడిభుజాన వేసుకుని, బరువుకు తొట్రుపడే కాళ్ళు నిలదొక్కుకుంటూ కనిపించని గమ్యానికి రెడ్డి పయనించాడు.

గాలి వేగాన్ని పుంజుకుంది. ఐరావతాన్ని పోలిన మేఘాలు గర్జిస్తూ ఆకాశాన 'ఢీ'కొన్నాయి. మెరుపులు మెరుస్తూనే ఉన్నాయి.

పిడుగు పడింది.

మగత నిద్రలో ఉన్న పంతులు పందిరిమంచం మీద నుండి క్రింద పడ్డాడు. పిలకను సింగారించుకున్న బోడి తల సిమెంటు గచ్చుకు తగిలింది. గచ్చు బీట వేసింది!

"అమ్మో!" అన్నాడు పంతులు. తగిలిన దెబ్బకు భైర్లు కమ్మి కళ్ళు విప్పి చూశాడు. అంతా చీకటి.

తలుపు చప్పుడైంది.

తలు పెటువైవుంది?

పంతులుకు తలుపు కనిపించలేదు. ఏమీ కనిపించడం లేదు. తలు పెటువైపు ఉన్నదో గుర్తు రావడం లేదు. వీపుకి నేల చల్లగా తగిలింది. తనెక్కడున్నాడు? ... అంతా అయోమయం...

తిరిగి తలుపు చప్పుడైంది.

తల తడుముకుంటూ పంతులు లేచాడు. బొప్పికట్టిన తలను నిమిరే చేతికి మెత్తగా కాలు, గట్టిగా కడియం తగిలాయి. గోడవైపు పందిరిమంచం మీద ఒదిగి పడుకుంటానన్న తన మాట తోసిపారేసి, గోడవైపు చేరి దరిమిలా మంచం అంతా ఆవరించిన భార్యమీద వైరికోపం వచ్చింది.

మళ్లీ తలుపు చప్పుడైంది.

పంతులు కళ్ళు పెద్దవి చేసి చప్పుడైన వైపు చూశాడు. చెవులు రిక్కించి విన్నాడు. తడుముకుంటూ వెళ్లి తలుపు తీశాడు.

టార్చిలైటు వెలుగు ముఖం మీద పడి కళ్లు మళ్లీ చీకట్లుపోయాయి.

"పాప నోపారి సూడు, పంతులూ!" టార్చిలైటు ఆర్పాడు రెడ్డి.

"ఎవరూ? రెడ్డా? ... మూసేందుకే ముందయ్యా? ఏమీ లాభం లేదు."

"నువ్వు సెయ్యాల్సింది సెయ్యి."

"ఎవరూ ఏమీ చెయ్యగలిగింది లేదు. దానికి, నీకు ఋణం చెల్లు. ఈవేళ కాకపోతే రేపు! ఆడకూతు రొక్కర్తె ఉంది కాబోలు, వెళ్లు." తలుపు వెయ్యబోయాడు పంతులు.

"మళ్లికి దెబ్బ తగిల్నాది. ఉలుకు, పలుకు నేదు. ఓపాలి రా, పంతులూ!" ప్రాధేయపడ్డాడు రెడ్డి.

పంతులు విసుక్కున్నాడు.

"కాలే కడుపు చీమ కుట్టినా తట్టుకోలేదు. కూతురుకి ఒంటికొచ్చినది లగాయితు మళ్లీ అన్నపానాలు మానేసింది. దెబ్బ తగిలిన చోటు తడిగుడ్డతో తుడిచి కుంకం పెట్టి గుడ్డ కట్టు. వేడి పాలు తాగించు. తెల్లారాక చూడచ్చు."

రెడ్డి వెనక్కి తిరిగాడు. పంతులు తలుపు వెయ్యబోతూ ఆగాడు.

"రెడ్డీ! ... మాట."

రెడ్డి పంతుల్ని సమీపించాడు. అతని చేతిలో ఉన్న టార్చి తీసుకుని పంతులు లోనికి వెళ్లాడు. గూట్లో ఉన్న అగ్గిపెట్టె తీసి హరికేన్ లాంతరు వెలిగించాడు. బయటి గాలికి దీపం గంతులు వేస్తోంది. తలుపు దగ్గరగా వేసి రెడ్డికి టార్చి ఇచ్చాడు.

"నువ్వు సింహాద్రి పొలం కొంటానని అన్నావు. ఏం చేసినట్టు? సంజవేళ వారవ రెడ్డి ఇంకో బేరం తెచ్చాడు."

"బేరం అయిపోయిందా?" ఆత్రతగా అడిగాడు రెడ్డి.

"ఉన్న ఊరు వాడివి నిన్ను కాదని పై ఊరి వాడికి అమ్ముతాడా సింహాద్రి? అది జరిగే పని కాదులే! అయినా సొమ్మేదో పారేసి పురోణీ రాయించుకుంటే పోలేదూ! డబ్బు జతపరిచా వన్నావుగా?"

"అంతా జతపడనేదు, పంతులూ!"

"మూడు నాలుగు వందలే అయితే సింహాద్రి ఆగుతాడు. నేను చెపుతాను. వాడికీ తొందరగానే ఉంది మరి!"

"సరే! రే పెల్తాను అడి దగ్గరకి."

"ఇంటి పక్కనున్న వాడి దగ్గరకు వెళ్లడానికి రేపు, మాపు అని ముహూర్తాలు పెడతావేం? సుబ్బరా జింట్లో పేకాట ఆడుతూంటాడు. వెళితే సరి."

"అలాగేలే!" రెడ్డి వెనక్కి తిరిగాడు.

"చేతులు కాలిన తరవాత ఆకులు పట్టుకుని ఏమీ ప్రయోజనం ఉండదు."

గుమ్మం దిగుతూ రెడ్డి ఆగిపోయాడు.

"ఏమి టాలోచిస్తున్నావు?" రెడ్డిని సమీపిస్తూ అడిగాడు పంతులు.

రెడ్డి జవాబివ్వలేదు. అరుగు మీద కూర్చుని, చెంపలకు చేతు లాన్చి చీకటి లోనికి దీర్ఘంగా చూడసాగాడు. పంతులు రెడ్డి ప్రక్కనే కూర్చుని, అతని భుజం మీద చెయ్యి వేసి కదిపాడు.

"తనదంటూ భూమి లేని రైతు, తల్లి లేని బిడ్డ ఒక్కటే! ప్రపంచం జాలి కనపరుస్తుందేమో కాని, ఆశ్రయం ఇవ్వదు."

చేతివేళ్ల మధ్యగా రెడ్డి చీకటిని చూస్తున్నాడు.

"సాలుకు మూడు పంట లిచ్చే భూమి కోరిక తీర్చే ప్రత్యక్షదైవం! సింహాద్రి ఏవో ఒత్తిళ్లకు లోనై పొలం అమ్మ చూపాడు. పరిస్థితులు అనుకున్న విధంగా ఉంటే అమ్మేవాడు కాదు. హీన క్రయానికి ఒప్పుకునేవాడు కాదు."

రెడ్డి మౌనంగా తల ఊపాడు.

"మనిషి బాగుపడేందుకు జీవితంలో ఒకే ఒక్క అవకాశం వస్తుంది. ఆ అవకాశాన్ని జారవిడుచుకున్న వాడు మూర్ఖుడు. తరవాత నీ ఇష్టం."

"అది కాదు, పంతులూ! ..." ఇంకా ఏదో చెప్పబోయాడు రెడ్డి. పంతులు అడ్డం వచ్చాడు.

"నీ బాధ నాకు తెలుసు, రెడ్డీ! కాని, ఒక్క మాట. నువ్వు ఏది అవుననుకుంటున్నావో అది నిజం కాదు. ఒంటికి తగిలిన గాయం మందులు మాన్పుతాయి. మనస్సుకు తగిలిన గాయం కాలం నయం చేస్తుంది. ఒక్కొక్క చెట్టు మొదలుకు నరికినా చిగుళ్ళు వేస్తుంది. జీవితసత్యం ఇదే!"

రెడ్డి చెమర్చిన కళ్లు తుడుచుకుంటూ లేచాడు.

"సింహాద్రి దగ్గరకు వెళ్లేటప్పుడు నన్ను కేకవెయ్. అవసరమని తోస్తే కాగితాలు రాసేద్దాం."

రెడ్డి టార్చి వెలిగించాడు. వెలుగు ననువరించి ఉండే చీకటిలో నడుస్తూ మలుపు తిరిగాడు.

* * *

ఒళ్లంతా మొద్దుబారి బరువుగా ఉంది. కక్షకొద్దీ ఎవరో తలలోని నరాలు పీకుతున్నారు. మళ్లి బాధగా మూలిగింది. మూలుగుతూ పక్కకు ఒరిగింది. ఆమె కుడిచేయి చెమ్మగిల్లిన నేలను స్పృశిస్తూ పాపకోసం వెదికింది.

కొరడాతో ఎవరో 'ఛెళ్లు' మని వీపు మీద కొట్టినట్లయింది. మళ్లి త్రుళ్లిపడి లేచింది.

"పాప ... పాప ... పాపా! ..."

గొంతు మూగవోయి, మనస్సుతో దిక్కులు కంపించేటట్లు అరిచింది. ఆత్రతతో, ఆందోళనతో, ఆవేదనతో కళ్లు గది వెదికాయి.

బుడ్డిదీపం గుడ్డి వెలుగులో నీడలు జీవం పోసుకున్నాయి. నులకమంచం గిరగిర తిరుగుతూంది. తాడుకు వేలాడదీసిన బట్టలు ఆకారాలు ధరించి పైశాచిక నృత్యం చేస్తున్నాయి. ప్రచండ వాయువు గానం చేస్తూంది. ఉరుములు దరువు వేస్తున్నాయి.

పిడుగు పడింది.

మళ్లి పరుగున నులకమంచం చేరింది. బెదిరిన కళ్లు మందహాసం చేశాయి.

పాప! ... వెర్రిబాగుల పిల్ల.

పాపం, నిద్రపోయింది.

భగవాన్ బుద్ధ   చిత్రం— ఎస్. జె. నరసింహారెడ్డి

చచ్చిపోయిందా?

మంచం మీదకు వంగి, పాప నుదురు, చెక్కిలి చేత్తో తాకి పరీక్షించింది.

పాప ఒళ్లు చల్లగా ఉంది.

జ్వరం లేదు.

చచ్చిపోయిందా?

పాప ఛాతీ మీద ఉన్న గుడ్డ తొలగించింది. ముక్కు దగ్గిర వేలు పెట్టి ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసాలు పరీక్షించింది.

పాప ఊపిరి తీస్తూంది!

పాప బ్రతికే ఉంది!

తల్లి ప్రేమకు చావు లేదు.

మల్లి తృప్తిగా నిట్టూర్చింది. కారుతున్న రక్తంతో ఎరుపెక్కిన ముఖం మీద చెమటను తుడుచుకుంటూ నులక మంచం చివర కూర్చుంది. పిచ్చిదాని వలె గది నలుమూలలు చూసింది. చెంపకు చేయిఆన్చి నేలనుదృష్టి కేంద్రీకరించింది.

చూచిన వాటిని గమనించని కళ్ళు డాక్టర్ని చూస్తున్నాయి. బయటి సంక్షోభాన్ని వినని చెవులు డాక్టర్ కంఠాన్ని వింటున్నాయి.

"నాలుగు వందలు. మీ అదృష్టం బాగుంటే బ్రతకవచ్చు. పరిస్థితి ప్రమాదకరం."

పెదాలు బిగపట్టి మల్లి లేచింది. గది నలుమూలలూ కళ్ళు వెదికాయి. తలుపు పక్కనున్న పలుగును ఉత్సాహంతో, పట్టుదలతో ఆమె చేతులు తీసుకున్నాయి. గది నేల పరీక్షగా చూసి, దూలానికి దిగువ సమస్థానంలో గురి పెట్టి పలుగు నేల గుచ్చింది.

రాయి తగిలి పలుగు వెనక్కు వచ్చింది. పైటచెంగు నడుముకు చుట్టి, పళ్ళు బిగించి, పలుగు పైకెత్తింది. భూమి కంపించేటట్లు దెబ్బ వేసింది.

రాయి కదిలింది. పెళ్లలుగా మట్టి చెదిరింది. రెట్టింపు ఉత్సాహంతో పలుగు రాయిని ఎదుర్కొంది. రాయి మట్టి నుండి వేరుపడింది.

మల్లి పలుగు ఎడంగా విసిరి, రాయి పక్కకు తొలగించింది. చేతులతో మట్టి పక్కలకు తోసివేసింది. ఇటుకల మధ్య దాగిన నందుగ పెట్టెను ప్రేమతో తాకింది. ఆప్యాయంగా కౌగిలించుకుంది. కన్నీటితో కడిగింది.

వణికే చేతులతో తలుపు తెరిచింది. ఆశను వెలుగు చేసుకున్న కళ్ళు పెట్టె అంతర్భాగాన్ని వెదికాయి.

రూపాయలు! డబ్బు!!

ఈ డబ్బు పాపకు ప్రాణం పోయగలదు.

ఈ డబ్బు తనకు ఆనందాన్ని ఇవ్వగలదు.

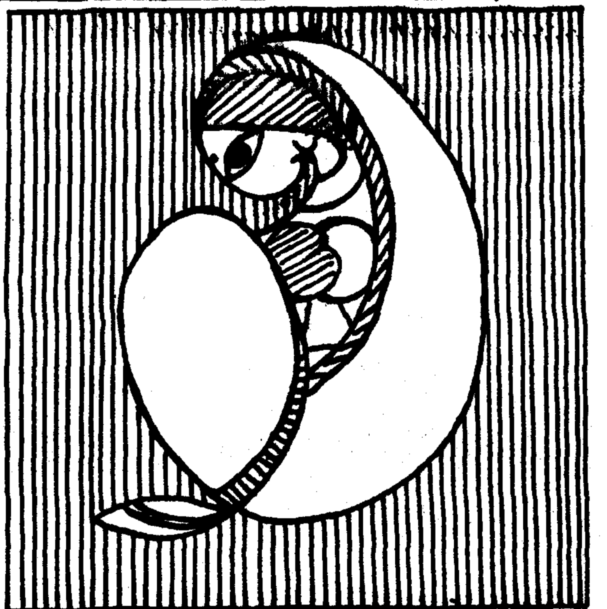

మాతృమూర్తి

చిత్రం— కె. వి. రాఘవస్వామి (అర్ధశతం)

ఈ డబ్బు తనకు ఇహపరాలు ఇవ్వగలదు.

డబ్బు తీసేందుకు ఉద్యుక్తురాలైంది. పెట్టెలోనికి చేతులు పోనిచ్చింది.

డబ్బు చేతులకు అందడం లేదు!

చీకటిని మాత్రమే ప్రేమించగల డబ్బు జ్యోతుల్లా వెలిగే ఆమె కళ్లకు దూరమవుతూంది. భూమి అట్టడుగు పొరలలోనికి పోతూంది.

డబ్బు! పాపిష్టి డబ్బు!

ఈ డబ్బు నాకు కావాలి.

పాపను నేను బ్రతికించుకోవాలి.

నేను కలకాలం అమ్మను కావాలి.

దీక్షతో ముందుకు వంగింది మల్లి. అర్థిస్తూ చేతులు చాచింది. రుద్ధ కంఠంతో మూగ ప్రార్థన చేసింది.

ఆమె ప్రార్థన ఫలించింది!

సందుగపెట్టె పైపైకి లేచింది.

మల్లి చేతులు చాచింది.

పెట్టె ఆమెకు అందకుండా తప్పుకుంది.

పరుగున వెళ్ళి మల్లి పెట్టె పట్టుకుంది. పట్టుకుని వేలాడింది. కరుణించమని వేడుకుంది. పెట్టె పట్టుకుని పెనుగులాడింది.

బుడ్డిదీపం విలవిలలాడింది.

సందుగ పెట్టె పదునైన కోనకత్తిలా ఆమె తలకు తగిలింది. దెబ్బ మీద గట్టి దెబ్బ తగిలింది. మల్లి తల పగిలింది. రక్తం వెల్లువైంది.

దీపం గాలికి తట్టుకోలేక ఆరిపోయింది.

మల్లి గోడమీదకు తూలిపోయింది. శక్తి హరించిన కాళ్ళు ముడుచుకుపోయాయి. బిగిసిన నరాలు పట్లు వదిలాయి. బరువుగా కళ్ళు మూతలు పడ్డాయి. శరీరమంతా గజగజ కంపించి నిలిచిపోయింది.

మల్లి నేల రాలింది.

మన్ను, మిన్ను ఏకం చేస్తూ వర్షం కురుస్తూంది.

• • •

అపరాత్రి నీడలు కదిలాయి. కలాలు బరబరలాడి జేబుల్లో కూర్చున్నాయి. డబ్బు చేతులు మారింది. కాగితాలు గుండెల్లో దాగున్నాయి.

"నువ్వు వెళ్లు, రెడ్డి! సింహాద్రితో నాకు అవసరమైన పనుంది." పంతులు రెడ్డిని సాగనంపాడు.

రెడ్డి చీకట్లో కలిసి పోయాడు.

ప్రామిసరీ నోటు మీద సింహాద్రి చెల్లించిన డబ్బు లెక్కపెడుతున్నాడు పంతులు. నోటు వినుగ్గా చదివి సింహాద్రి చించబోయాడు. ఆర్తనాదం విని ఇద్దరూ కొయ్యగట్టుకు పోయారు.

సింహాద్రి తలుపు తెరిచి వీధిలోనికి పరుగెత్తబోయాడు. పంతులు విశ్వప్రయత్నం చేసి అతణ్ణి ఆపి, గదిలోనికి ఈడ్చుకొచ్చి తలుపు వేశాడు. దీపం తగ్గించాడు.

"నీకు బుద్ధి లేదు!" పంతులు విసుక్కున్నాడు. సింహాద్రి అర్థం కాక పంతులు వైపు పరీక్షగా చూశాడు.

"చావుకేక పెట్టినది ఎవరో చూడకపోయినా నాకు తెలుసు!"

"ఎవరు?" సింహాద్రి ఆత్రతగా అడిగాడు.

"రెడ్డి!" నిర్లిప్తంగా సమాధానం ఇచ్చాడు పంతులు.

"చంద్రయ్య తెగిస్తాడని, ఇంతటి విపరీతం జరుగుతుందని ఊహించలేకపోయాను." పంతులు వడిగా పచార్లు చేస్తున్నాడు. సింహాద్రి తల గిరగిర తిరిగింది. గోడకు చేరబడి కళ్ళు మూశాడు.

"కోర్కెల వలయంలో ఆశతో పరిభ్రమిస్తాడు మనిషి. తను కన్న కలలు, కట్టిన ఆకాశ హర్మ్యాలు, ఊహించిన ఊహలు నిజం కావాలని దీక్షతో కృషి చేస్తాడు."

సింహాద్రి కళ్లప్పగించి వింటున్నాడు.

"ఉత్కృష్టమైన విలువలు సంతరించుకున్నట్లు కనపడినా; స్వార్థం ప్రాతిపదికగా జరిగే ఈ కృషిలో మనిషి తనకు తెలియకుండానే ఇంకొకరి దృక్పథాలతో, ఆశలతో, విలువలతో పోటీ పడతాడు. ఈ సంఘర్షణలో భువి బలిపీఠం అవుతుంది. ఎవరి ఆశలకు ఎవరు బలికావాలో, ఏ విలువలు నాశనం కావాలో ఎవ రూహించగలరు?" పంతులు నిట్టూర్చి తిరిగి చెప్పసాగాడు:

"చంద్రయ్య నీ పొలం కౌవులుకు సాగు చేస్తున్నాడు. సాగితే అన్యాయంగా పొలం ఆక్రమించాలని, కాకపోతే చచ్చు ధరకు స్వంతం చేసుకోవాలని కలలు కంటున్నాడు. అతని ఆశలకు రెడ్డి అడ్డు తగిలాడు."

సింహాద్రి విస్తుపోయాడు. దీపం వైపు తదేకంగా చూడసాగాడు. పంతులు ఎప్పుడు జారుకున్నదీ అతను గమనించనే లేదు.

• • •

రాత్రి గడిచింది.

మబ్బుల చేతుల్లో ముఖం దాచుకుని సూర్యుడు ఉదయించాడు.

రెడ్డి ఇంటి ముందు గ్రామం తల వంచి, చేతులు కట్టుకుని నిలుచుంది.

రాత్రి సంక్షోభంలో శిథిలాలుగా మారిన చెట్లపై పక్షులు గుమిగూడి నిశ్శబ్దంగా కన్నీరు కారుస్తున్నాయి.

ఊరు చివర నున్న శిథిలాలయంలో విరిగిన విగ్రహాల మీద కుప్పగా పడి రెడ్డి ఏడుస్తున్నాడు. కన్నీటితో తడిసి సిరా చెదిరి, చిమికి చిరుగుల పడ్డ కాగితం అతని చేతిలో వేలాడుతూంది.

కాగితం మాటున దేవుని ముఖం మరుగుపడింది. ★